

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 312/2024-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Lukášom Lapšanským, advokátom, Kysucká 5, Bratislava, proti rozsudku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Ssk/64/2023 z 31. januára 2024 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 24. mája 2024 žiada zrušiť rozsudok, ktorým Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „NSS“) v správnom súdnom konaní zamietol jeho kasačnú sťažnosť. Rozsudkom malo byť porušené jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“).

II.

2. Sociálna poisťovňa, pobočka Trnava sťažovateľovi ako samostatne zárobkovo činnéj osobe potom, keď mu vo februári 2021 oznámila vznik poistenia a výšku odvodovej povinnosti, rozhodnutím z júla 2021 predpísala zaplatiť za február až jún 2021 poistné na nemocenské, starobné a invalidné poistenie a poistné do rezervného fondu solidarity 904,95 eur. Odvolanie sťažovateľa proti tomuto rozhodnutiu bolo zamietnuté rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredia z októbra 2021.

3. Proti tomu podal sťažovateľ správnu žalobu, ktorá bola zamietnutá rozsudkom krajského súdu. Podľa krajského súdu sťažovateľ nespochybnil, že mu ako samostatne zárobkovo činnéj osobe vzniklo povinné sociálne poistenie podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“). Jeho námietku, že od februára do júna 2021 mu bolo vyhláškami Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky v súvislosti s pandemiou (ďalej len „vyhlášky“) znemožnené vykonávať živnostenskú činnosť, vyhodnotil ako nedôvodnú, keďže vyhlášky neboli predmetom prieskumu a zo žiadneho právneho predpisu

nevyplývalo, že by bol zakázaný nákup materiálu alebo zakázaný vstup do objektov s cieľom montáže, rekonštrukcie alebo údržby elektrických zariadení. Ak sťažovateľ nechcel podnikat' za dodržania opatrení podľa vyhlášok (nosenie rúška, respirátora, testovanie sa, registrácia na e-karanténu, očkovanie), šlo o jeho rozhodnutie, s ktorým zákon o sociálnom poistení nespája zánik sociálneho poistenia, keďže mu nezaniklo živnostenské oprávnenie, a teda ani povinné poistenie.

4. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ kasačnú sťažnosť, keďže od februára do júna 2021 bolo vyhláškami tým, ktorí neboli negatívni alebo neboli zaočkovaní, zakázané vstúpiť do predajní s materiálom. To ho obmedzovalo v podnikaní. Popritom ústavný súd vyslovil neústavnosť § 48 ods. 4 písm. z) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o verejnom zdraví“), ktorý umožňoval vyhláškami ukladať takéto obmedzenia. Nesprávny bol záver krajského súdu, podľa ktorého ak nemal záujem podnikat' za dodržania opatrení, šlo o jeho rozhodnutie. Výnimky z obmedzení boli protiústavné, a preto právne nemohol vykonávať živnosť, čo viedlo k zániku povinného poistenia. Zdôraznil, že pri obmedzeniach nemohol nakupovať tovar a pracovať v priestoroch zákazníkov, a preto sa mu výrazne znížil okruh priestorov, kde mohol pracovať. To sa prejavilo na jeho príjmoch.

5. NSS ústavnou sťažnosťou namietaným rozsudkom kasačnú sťažnosť sťažovateľa zamietol. Stotožnil sa s rozsudkom krajského súdu. Podľa NSS v dôsledku opatrení podľa vyhlášok povinné poistenie sťažovateľa nezaniklo, hoci to mohlo viesť k obmedzeniu podnikateľskej činnosti. To však nevedlo k zániku povinného poistenia podľa zákona o sociálnom poistení. Zánik poistenia nemožno vyvodiť z § 21 ods. 4 zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého povinné poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe zaniká aj odo dňa, od ktorého nie je oprávnená na výkon alebo na prevádzkovanie tejto činnosti. Sťažovateľ však bol v rozhodnom období oprávnený na výkon živnosti podľa osvedčenia, ktoré nezaniklo. Nedošlo ani k prerušeniu povinného poistenia podľa § 26 ods. 2 a 4 zákona o sociálnom poistení. NSS upozornil na § 293ew zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého bolo možné odložiť splatnosť poistného za podmienky, že v dôsledku mimoriadnej situácie klesol čistý obrat alebo príjmy z podnikania a nariadením bola upravená splatnosť poistného v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-19. To však sťažovateľ nevyužil.

III.

6. Podľa sťažovateľa NSS zúžil použitie § 21 ods. 4 zákona o sociálnom poistení iba na zánik živnostenského oprávnenia a neaplikoval ho na to, že v dôsledku obmedzení podľa vyhlášok nemohol podnikat'. NSS mu len vytkol nevyužitie viacerých inštitútov ako nepodanie námietok proti oznámeniu o vzniku poistenia či neprerušenie povinného poistenia v dôsledku pozastavenia prevádzkovania živnosti. K tomu uvádza, že živnosť si neprerušil, lebo v nej chcel ako vo svojom hlavnom zdroji príjmov pokračovať. Napokon zvýrazňuje, že odloženie splatnosti poistného bolo určené tým, ktorí neboli postihnutí faktickým zákazom činností pri výkone zárobkovej činnosti a pre pokles hospodárskej aktivity zaznamenali pokles tržieb.

IV.

7. Ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietnutá. Nemožno dospieť k záveru o porušení základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

8. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O tom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa všeobecný súd natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06). Úlohou správneho súdnictva nie je nahradzovať činnosť orgánov verejnej správy, ale len preskúmať zákonnosť ich rozhodnutí a postupov, teda preskúmať to, či pri riešení konkrétnych otázok rešpektovali právne predpisy. Treba vziať do úvahy, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutých rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy (IV. ÚS 127/2012). Napadnutý rozsudok NSS, ktorý konal a rozhodoval ako súd kasačný, nemožno hodnotiť izolovane, ale iba v kontexte s rozsudkom krajského súdu a zároveň v kontexte s rozhodnutiami správnych orgánov, ktoré mu predchádzali.

9. Sťažovateľ porušenie základného práva na súdnu ochranu vyvodzuje z nesprávneho použitia § 21 ods. 4 zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého povinné nemocenské a dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnéj osobe, ktorá je oprávnená na výkon alebo na prevádzkovanie živnosti, zaniká aj odo dňa, od ktorého nie je oprávnená na výkon alebo na prevádzkovanie tejto činnosti. Podstatou namietaného rozsudku NSS je záver o tom, že sťažovateľ počas celého obdobia, za ktoré mu bolo uložené zaplatiť poistné, mal živnostenské oprávnenie a obmedzenia podľa vyhlášok nevedli k zániku oprávnenia na výkon alebo prevádzkovanie živnosti podľa § 21 ods. 4 zákona o sociálnom poistení. Tento záver namietaného uznesenia nemožno považovať za zjavne mylný a tak rozporný so základným právom sťažovateľa na súdnu ochranu. Z rozhodnutí krajského súdu a NSS vyplýva, že obmedzenia podľa vyhlášok nemožno posúdiť ako skutočnosť, ktorá by predstavovala zánik oprávnenia na prevádzkovanie živnosti sťažovateľa. Tento záver je racionálny a zodpovedá tomu, že sťažovateľ mohol aj počas platnosti vyhlášok vykonávať pri uložených obmedzeniach podnikanie živnostenským spôsobom.

10. Rovnako nemožno dospieť k tomu, že by záver správnych súdov nebol riadne zdôvodnený. Už z rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že zo žiadneho právneho predpisu nevyplývalo, že by bol zakázaný nákup materiálu alebo zakázaný vstup do objektov s cieľom práce na elektrických zariadeniach, a ak sťažovateľ nemal záujem podnikat' za dodržiavania obmedzujúcich opatrení, šlo o jeho rozhodnutie, s ktorým zákon o sociálnom poistení nespája zánik povinného poistenia. Na to je nevyhnutný zánik alebo prerušenie živnostenského oprávnenia. Argumentácia NSS, ktorý sa so závermi krajského súdu stotožnil, toto odôvodnenie dopĺňa o poukaz na osobitné prvky

zákona o sociálnom poistení, ktorých účelom bolo zmierniť prípadný negatívny vplyv vyhlášok na podnikanie sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júna 2024

Robert Šorl
predseda senátu